

Nader onderzoek soortgroep vleermuizen Dorpsplan Nieuw-Dijk

Nader onderzoek soortgroep vleermuizen Dorpsplan Nieuw-Dijk

Opdrachtgever: Gemeente Montferland
Postbus 47
6940BA Didam

Datum: 18 december 2020
Status: **Definitief**

Uitvoering: Forest Groen Consult
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T 0314 642221
E-Mail: info@forestgroenconsult.nl
[Http://www.forestgroenconsult.nl](http://www.forestgroenconsult.nl)

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
2	METHODE VAN ONDERZOEK	5
2.1	VLEERMUIZEN	5
2.1.1	<i>Sporthal de Meikever</i>	<i>5</i>
2.1.2	<i>Pastorietuin</i>	<i>5</i>
2.1.2	<i>Accommodatie voetbalvereniging de Sprinkhanen</i>	<i>6</i>
2.2	LIGGING	6
3	RESULTATEN VLEERMUIZEN	7
3.1	ONDERZOEK ZOMER- EN KRAAMVERBLIJVEN	7
3.2	ONDERZOEK PAARVERBLIJVEN	9
3.3	STEENMARTER	12
4	CONCLUSIE	13
4.1.	VLEERMUIZEN	13
4.1.1	<i>Vaste rust en verblijfplaatsen</i>	<i>13</i>
4.1.2	<i>Foerageergebied</i>	<i>13</i>
4.1.3	<i>Massawinterverblijf</i>	<i>13</i>
4.1.4	<i>Vliegroute</i>	<i>14</i>
4.1.5	<i>Samengevat</i>	<i>15</i>
4.2	STEENMARTER	15
5	ADVIES	16
5.1	INTRINSIEKE WAARDE	16
5.2	VLEERMUIZEN	16

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Montferland is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen op drie locaties die deel uitmaken van het nieuwe dorpsplan voor Nieuw-Dijk:

- De pastorietuin;
- De voormalige sporthal, de Meikever;
- De accommodatie van voetbalvereniging de Sprinkhanen.

De reden voor dit nader onderzoek is dat hier het bestemmingsplan moet worden aangepast om de ontwikkelingen voor het nieuwe dorpsplan mogelijk te maken.

In 2020 is een nader onderzoek uitgevoerd naar het belang van deze gebouwen voor de soortgroep vleermuizen.

Het nader onderzoek is in opdracht van Foreest Groen Consult uitgevoerd door B. Voerman, K. Weiland, R. Papendorp en W. ter Beek. De rapportage is opgesteld door ir. M.W.P. Ariëns werkzaam bij Foreest Groen Consult.

2 Methode van onderzoek

2.1 Vleermuizen

Voor het onderzoek is het geldende vleermuisprotocol 2017 gevolgd. Om een goed inzicht te krijgen in de huidige situatie zijn hiervoor 5 bezoeken van elk 2,0 uur gebracht aan het terrein.

2.1.1 Sporthal de Meikever

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1 ^e	28 mei 2020	21.45- 00.00	21.45 15°C 3 Bft niet bewolkte avond 00.00 13°C 3 Bft niet bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
2 ^e	28 juni 2020	22.00-00.00	22.00 17°C 3 Bft bewolkte avond 00.00 16°C 3 Bft bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
3 ^e	29 juli 2020	04.00-06.00	04.00 11°C 1 Bft half bewolkte nacht 06.00 11°C 1 Bft half bewolkte ochtend	K. Weiland, R. Papendorp
4 ^e	31 augustus 2020	21.30-23.30	21.30 17°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 23.30 15°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	W. ter beek, B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	21.00–23.00	21.00 19°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 23.00 16°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	W. ter beek, B. Voerman

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld.

2.1.2 Pastorietuin

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1 ^e	27 mei 2020	21.45- 00.00	21.45 15°C 3-4 Bft niet bewolkte avond 00.00 13°C 3-4 Bft niet bewolkte nacht	B. Voerman
2 ^e	29 juni 2020	22.00-00.15	22.00 16°C 3-4 Bft volledig bewolkte avond 00.15 16°C 3-4 Bft volledig bewolkte nacht	B. Voerman
3 ^e	30 juli 2020	03.00-05.20	03.00 10°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 05.20 10°C 1 Bft vrijwel onbewolkte ochtend	B. Voerman
4 ^e	31 augustus 2020	23.30-01.30	23.30 15°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 01.30 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	23.00–01.00	23.00 16°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 01.00 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	B. Voerman

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld.

2.1.2 Accommodatie voetbalvereniging de Sprinkhanen

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1 ^e	10 juni 2020	22.00- 00.00	21.45 17°C 2-3 Bft volledig bewolkte avond 00.00 15°C 2-3 Bft volledig bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
2 ^e	15 juni 2020	03.00-05.15	03.00 17°C 1-2 Bft volledig bewolkte nacht 05.15 17°C 1-2 Bft volledig bewolkte ochtend	K. Weiland, R. Papendorp
3 ^e	1 juli 2020	22.00- 00.00	22.00 15°C 1 Bft half bewolkte avond 00.00 15°C 1 Bft half bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
4 ^e	31 augustus 2020	01.30-03.30	23.30 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 01.30 13°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	01.00-03.00	23.00 13°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 01.00 12°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	B. Voerman

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld.

2.2 Ligging

Afbeelding 1: ligging van de onderzochte locatie, de onderzoek clusters zijn met een rode lijn omcirkeld.

3 Resultaten Vleermuizen

3.1 Onderzoek zomer- en kraamverblijven

Sporthal de Meikever

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1 ^e	28 mei 2020	21.45- 00.00	21.45 15°C 3 Bft niet bewolkte avond 00.00 13°C 3 Bft niet bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
2 ^e	28 juni 2020	22.00-00.00	22.00 17°C 3 Bft bewolkte avond 00.00 16°C 3 Bft bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
3 ^e	29 juli 2020	04.00-06.00	04.00 11°C 1 Bft half bewolkte nacht 06.00 11°C 1 Bft half bewolkte ochtend	K. Weiland, R. Papendorp

Pastorietuin

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1 ^e	27 mei 2020	21.45- 00.00	21.45 15°C 3-4 Bft niet bewolkte avond 00.00 13°C 3-4 Bft niet bewolkte nacht	B. Voerman
2 ^e	29 juni 2020	22.00-00.15	22.00 16°C 3-4 Bft volledig bewolkte avond 00.15 16°C 3-4 Bft volledig bewolkte nacht	B. Voerman
3 ^e	30 juli 2020	03.00-05.20	03.00 10°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 05.20 10°C 1 Bft vrijwel onbewolkte ochtend	B. Voerman
4 ^e	31 augustus 2020	23.30-01.30	23.30 15°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 01.30 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	23.00-01.00	23.00 16°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 01.00 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	B. Voerman

Accommodatie voetbalvereniging de Sprinkhanen

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
1 ^e	10 juni 2020	22.00- 00.00	21.45 17°C 2-3 Bft volledig bewolkte avond 00.00 15°C 2-3 Bft volledig bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp
2 ^e	15 juni 2020	03.00-05.15	03.00 17°C 1-2 Bft volledig bewolkte nacht 05.15 17°C 1-2 Bft volledig bewolkte ochtend	K. Weiland, R. Papendorp
3 ^e	1 juli 2020	22.00- 00.00	22.00 15°C 1 Bft half bewolkte avond 00.00 15°C 1 Bft half bewolkte nacht	K. Weiland, R. Papendorp

Bij de onderzoeken in het voorjaar zijn een aantal soorten vleermuizen aangetroffen. In de kerk is een groot voorjaarsverblijf of mogelijk een kraamverblijf aanwezig van de gewone dwergvleermuis. Een klein voorjaarsverblijf van één solitair mannetje bevindt zich in de accommodatie van de Sprinkhanen.

Daarnaast zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuizen (*Plecotus auritus*) en laatvliegers (*Eptesicus serotinus*) aangetroffen. De dieren zijn foeragerend in de tuin van de pastorie en langs de beplantingsranden van de sportvelden. Rondom de sporthal zijn vrijwel geen foeragerend vleermuizen aangetroffen. Op 27 mei zijn ruim 15 gewone dwergvleermuizen waargenomen die vanuit de kerk in oostelijke richting verdwenen. Op alle avonden zijn langs de rij bomen op het portpark langs vliegende laatvliegers aangetroffen.

Afbeelding 2: visualisatie van de aangetroffen dieren, tijdens het onderzoek in het voorjaar.
Gewone dwergvleermuis, groen: stip foeragerend, ster zomerverblijf, kruis kraam- of groot zomerverblijf, pijl vliegroute;
Laatvlieger, blauw, stip foeragerend, pijl vliegroute;
Gewone grootoorvleermuis: oranje, stip foeragerend.

3.2 Onderzoek paarverblijven

Sporthal de Meikever

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoekers
4 ^e	31 augustus 2020	21.30-23.30	21.30 17°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 23.30 15°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	W. ter beek, B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	21.00–23.00	21.00 19°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 23.00 16°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	W. ter beek, B. Voerman

Pastorietuin

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoeker
4 ^e	31 augustus 2020	23.30-01.30	23.30 15°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 01.30 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	23.00–01.00	23.00 16°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 01.00 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	B. Voerman

Accommodatie voetbalvereniging de Sprinkhanen

Data en duur bezoeken:

Bezoek	Datum	Tijd	Omstandigheden	Onderzoeker
4 ^e	31 augustus 2020	01.30-03.30	23.30 14°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht 01.30 13°C 1 Bft vrijwel onbewolkte nacht	B. Voerman
5 ^e	21 september 2020	01.00–03.00	23.00 13°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond 01.00 12°C 1 Bft vrijwel onbewolkte avond	B. Voerman

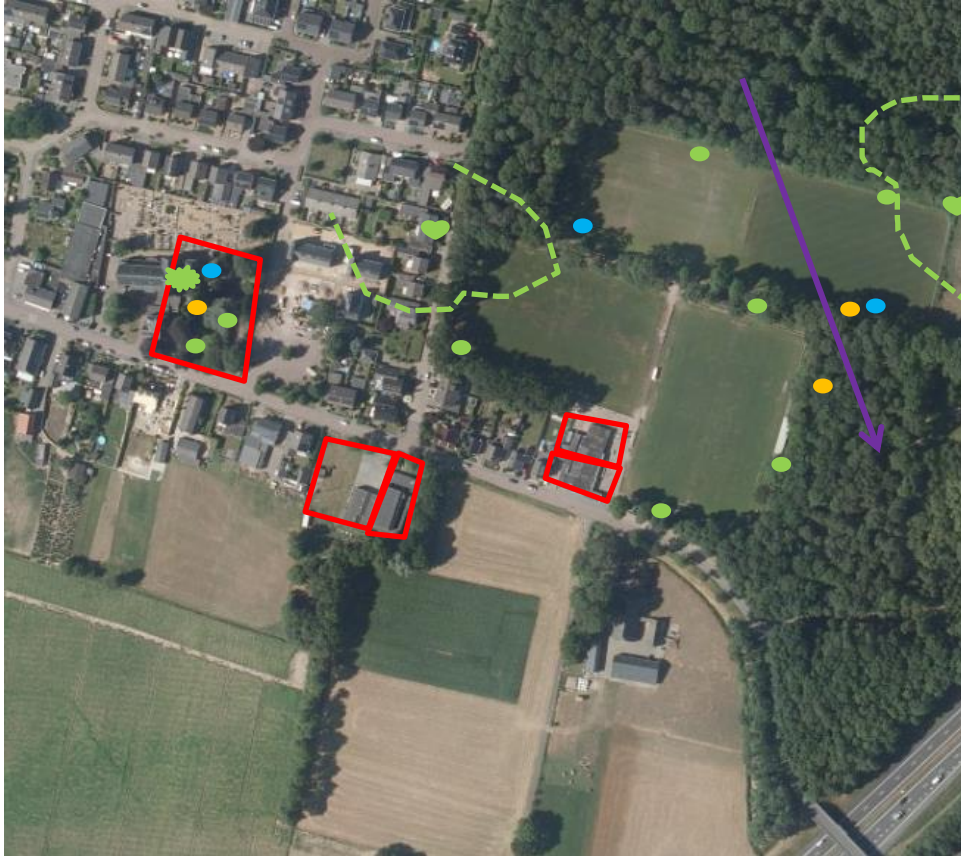
Tijdens het onderzoek in het najaar zijn opnieuw foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvlieger en gewone grootoorvleermuizen aangetroffen.

Op twee locaties zijn baltsende gewone dwergvleermuizen aanwezig.

Een locatie bevindt zich bij een woning aan de Meikamerstraat en een locatie bij de bosrand aan de oostzijde van het complex. Bij de gebouwen binnen de planlocaties zijn geen paarverblijven aangetroffen.

Op 21 september 2020 zijn een groot aantal gewone dwergvleermuizen waargenomen bij het zwermen rondom de toren van kerk. Naar schatting 15 tot 20 dieren zijn hier de hele periode van onderzoek aanwezig.

Op één avond is een passerende rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) aangetroffen. Dit dier passeerde uit noordwestelijke richting het sportveld. Het dier had geen binding met de planlocatie.

Afbeelding 3, visualisatie van de aangetroffen dieren bij het najaar onderzoek
 Gewone dwergvleermuis, groen: stip foeragerend, hartje paarverblijf, stippellijn balts territorium, vlek massa
 winterverblijf;
 Laatvlieger, blauw: stip foeragerend.
 Gewone grootoorvleermuis, oranje: stip foeragerend.
 Rosse vleermuis, paars: pijl passerend

Afbeelding 4: Zwermende gewone dwergvleermuizen bij de torenspits van de kerk rond 23.00 op 21 september 2020.(Bron: foto uit film B. Voerman)

3.3 Steenmarter

Bij het onderzoek op 28 mei 2020 is bij de sporthal de Meikever een jonge steenmarter aangetroffen. Het dier was hier door het lange gras aan het rennen en verdween langs de beplanting in zuidelijke richting.

Afbeelding 5: jonge steenmarter nabij de sporthal de Meikever op 28 mei 2020. (Bron: foto uit film B. Voerman)

4 Conclusie

4.1. Vleermuizen

4.1.1 Vaste rust en verblijfplaatsen

In het plangebied bevindt zich één vaste rust- en verblijfplaats van één gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Dit verblijf bevindt zich aan de noordzijde van de accommodatie van de Sprinkhanen in de rand van het overstek.

Andere verblijfplaatsen zijn niet in het plangebied aangetroffen.

De nabijgelegen kerk is van groot belang voor vleermuizen. Hier is een kraamverblijf of groot zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Ook zijn een verblijfplaats van de laatvlieger en gewone grootoorvleermuis in de kerk aanwezig maar de exacte positie is niet geïdentificeerd.

In de pastorie tuin zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Dit geldt ook voor de sporthal De Meikever. Het vellen van de bomen en de sloop van de sporthal leidt daardoor niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het slopen van de accommodatie van de Sprinkhanen leidt wel tot een tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is voor de sloop van deze accommodatie noodzakelijk.

4.1.2 Foerageergebied

Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd als deze een essentieel onderdeel vormen bij een vaste rust- en verblijfplaats.

De pastorietauin wordt gebruikt om te foerageren maar vanuit dit gebied vliegen de in de naast gelegen kerk aanwezige vleermuizen snel in oostelijke richting weg. Dit geldt voor alle drie de soorten die zijn waargenomen. In de tuin zelf zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig waardoor de beplanting in de tuin niet kan worden aangemerkt als een essentieel onderdeel van de verblijfplaatsen in de kerk. Dit wordt ook ondersteund door het feit dat de aanwezige soorten overal in en rondom het Meikamerbos en sportvelden worden aangetroffen bij het foerageren.

Het voor een deel kappen van de aanwezige bomen leidt hierdoor niet tot een aantasting van het foerageergebied.

De Wet natuurbescherming voor wat betreft een foerageergebied van vleermuizen niet overtreden. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.1.3 Massawinterverblijf

In de kerk is een massa winterverblijf aanwezig. De kerk maakt echter geen deel uit van het plangebied en blijft in de huidige staat behouden. In de sporthal en de accommodatie van de Sprinkhanen zijn geen massa winterverblijven aangetroffen.

De sloop van de sporthal en de accommodatie van de Sprinkhanen leidt daardoor niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft een winterverblijf van vleermuizen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.1.4 Vliegroute

Langs de bomenlaan op de sportvelden is een vliegroute van vleermuizen aanwezig. Deze laan blijft behouden. De rosse vleermuis vliegt op grote hoogte en heeft geen vaste vliegroute. De gewone dwergvleermuizen vliegen geconcentreerd weg vanaf de kerk maar daarna verspreiden de dieren zich via de beplantingen in de achtertuinen van de woningen.

De sloop van de sporthal De Meikever, de accommodatie van de Sprinkhanen en de gedeeltelijke kap van de bomen in de pastorietaan leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft een vliegroute van vleermuizen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.1.5 Samengevat

Onderdeel	Wel of geen effect	Ontheffing Wnb noodzakelijk
Zomerverblijf	Wel een effect in accommodatie van de Sprinkhanen	Noodzakelijk
Kraamverblijf	Geen effect in plangebied	Niet noodzakelijk
Paarverblijf	Geen effect in plangebied	Niet noodzakelijk
Winterverblijf	Geen effect in plangebied	Niet noodzakelijk
Foerageergebied	Geen effect	Niet noodzakelijk
Vliegroute	Geen effect	Niet noodzakelijk

4.2 Steenmarter

In het plangebied is de steenmarter aanwezig. Het aantreffen van een jonge steenmarter toont aan dat in de onmiddellijke omgeving van het plangebied en territorium van een vrouwelijke marter ligt.

Bij de eerder uitgevoerde quickscan is in de gebouwen geen verblijfplaats aangetroffen. Zolang de gebouwen goed gesloten blijven is de aanwezigheid van en vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter in zowel de sporthal De Meikamer als in de accommodatie van de Sprinkhanen niet mogelijk. De sloop zal onder deze conditie niet leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de steenmarter is niet noodzakelijk.

Geadviseerd wordt wel om voorafgaande aan de sloop beide gebouwen vooraf een laatste maal te inspecteren om er zeker van te zijn dat de situatie tussen nu en de daadwerkelijke sloop niet heeft geleid tot het toegankelijk worden van de gebouwen voor de steenmarter.

5 Advies

5.1 Intrinsieke waarde

Onder de wet natuurbescherming wordt elk in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van de flora en faunawet voorkomen, bezitten deze bescherming. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant.

Het is daarom aan te bevelen om direct voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied en de omgeving te controleren op de aanwezigheid van dieren. Worden dieren aangetroffen moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Treft men een dier aan dan moet deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

5.2 Vleermuizen

In het plangebied zijn veel soorten vleermuizen aanwezig. Door de ruimtelijke inrichting zo te maken dat extra verbindingen ontstaan tussen de kerk en het gebied rond het Meikamerbos en de sportaccommodatie kunnen de dieren worden ondersteund. Een groen inrichting met opgaande beplantingen/bomen helpt hier bij. Vanuit de ontheffing voor de sloop van de sportaccommodatie moeten minimaal 4 permanente voorzieningen worden gerealiseerd. Er kan voor worden gekozen om in alle te bouwen woningen een of meer vleermuisvoorzieningen aan te brengen door de woningen natuur inclusief te bouwen. Dit draagt veel bij aan de instandhouding van deze soortgroep en de biodiversiteit in het algemeen.